

Συνέντευξη στον Γιάννη Ελαφρό

Η καταδίκη των στελεχών της Χρυσής Αυγής στη δίκη που συνεχίζεται στις 7 Μάη αποτελεί αναγκαίο, αλλά όχι επαρκή όρο για τη μάχη ενάντια στο φασισμό, λέει στο Πριν ο ιστορικός Δημήτρης Κουσουρής, ο οποίος είχε δεχθεί δολοφονική επίθεση από τάγμα εφόδου της ΧΑ το 1998. Θα αποτελεί σκάνδαλο πρώτου βαθμού εάν αθωωθούν ή πέσουν στα μαλακά, συμπληρώνει.

- Συνεχίζεται αυτή την εβδομάδα η δίκη της Χρυσής Αυγής. Τι μπορεί να περιμένει και σε τι να στοχεύει το κίνημα και η μαχόμενη Αριστερά από τη συγκεκριμένη διαδικασία;

- Πρώτα από όλα, η ίδια η διεξαγωγή της δίκης δεν προκύπτει από την πρωτοβουλία των διωκτικών αρχών, που επί χρόνια παρείχαν ασυλία στη δράση της ΧΑ, αλλά είναι προϊόν και της πίεσης που άσκησε το αντιφασιστικό κίνημα, ιδιαίτερα μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Γι' αυτό δεν πρέπει να εγκλωβιστούμε σε λογικές ανάθεσης του αντιφασιστικού αγώνα στην αστική δικαιοσύνη. Όπως έδειξαν και οι επιθέσεις στους μάρτυρες κατηγορίας από την πρώτη κιόλας μέρα της δίκης, αλλά και η παρουσίαση του γεγονότος από τα κανάλια με βάση τη λογική των δύο άκρων, τόσο τα αστικά επιτελεία όσο και οι φασίστες ξέρουν καλά πως ό,τι συμβεί μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου εξαρτάται από τον ιδεολογικό και πολιτικό συσχετισμό δύναμης έξω από αυτήν. Η δίκη αποτελεί ευκαιρία για να δημοσιοποιηθούν και να αποκαλυφθούν στην Ελλάδα και διεθνώς η δολοφονική δράση αλλά και ο βαθιά συστημικός χαρακτήρας της ΧΑ, οι σχέσεις της με κομμάτια του κρατικού μηχανισμού, η στήριξή της από μεγαλοεκδότες κι επιχειρηματίες, ο ρόλος της ως δύναμη κρούσης των καπιταλιστών απέναντι στο οργανωμένο εργατικό κίνημα.

- Είναι σημαντικό να καταδικαστούν οι υπεύθυνοι για την εγκληματική δράση της ναζιστικής Χρυσής Αυγής;

- Το να καταδικαστούν αποτελεί αναγκαίο αλλά όχι επαρκή όρο για τη μάχη ενάντια στο φασισμό. Ξεκινώντας αντίστροφα, πιθανή απαλλαγή τους θα σήμαινε πως τα ερείσματά τους στους μηχανισμούς του βαθέος κράτους συνεχίζουν να λειτουργούν απρόσκοπτα. Θα προκαλούσε αποχαλίνωση της βίας των συμμοριών αλλά και της αστυνομίας. Ακόμα κι αν οι κατηγορίες που αντιμετωπίζουν δεν είναι οι βαρύτερες με βάση τις πράξεις για τις οποίες δικάζονται, η ποινική τους καταδίκη μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην αναχαίτιση της βίαιης δράσης και της πολιτικής επιρροής της Χρυσής Αυγής και να διασφαλίσει κρίσιμο ζωτικό χώρο για την ανάπτυξη των εργατικών αγώνων.

- Μήπως όμως διώκονται για τις ιδέες τους;

- Θυμίζω πως μόνο μετά τη δολοφονία του Φύσσα ο ανακριτής έβγαλε από το συρτάρι τους φακέλους 70 και πλέον υποθέσεων σχετικών με μέλη της Χρυσής Αυγής, οι οποίες με τη σειρά τους αποτελούν υποσύνολο των επιθέσεων σε μετανάστες και κοινωνικούς αγωνιστές που έχουν καταγραφεί από τις οργανώσεις παρακολούθησης της ρατσιστικής βίας. Πρόκειται για μια ομολογημένα νεοναζιστική οργάνωση, τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα της οποίας αποθεώνουν τη βία ενάντια σε μετανάστες και πολιτικούς αντιπάλους, με ύμνους στην κρυπτεία και στα τάγματα εφόδου. Ο Κασιδιάρης αποδεδειγμένα εκπαίδευε παραστρατιωτικές ομάδες, ο Μιχαλολιάκος σε πανελλήνια τηλεοπτική μετάδοση προέτρεπε τα μέλη του να λειτουργήσουν σαν τάγματα εφόδου κ.ο.κ. Η ελληνική δικαιοσύνη είχε καταδικάσει τον Γιωτόπουλο ως ηθικό αυτουργό για όλες τις δολοφονίες της 17N με πολύ λιγότερα έως ανύπαρκτα

στοιχεία πριν από μια δεκαετία: με αυτό το μέτρο σύγκρισης, αν αθωωθεί ή πέσει στα μαλακά η ηγεσία της Χρυσής Αυγής, θα είναι δικαστικό και πολιτικό σκάνδαλο πρώτου βαθμού.

- Τι περιεχόμενο και ποιες μορφές δράσης πρέπει να έχει ένα σύγχρονο αντιφασιστικό κίνημα;

- Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο, είναι ανάγκη να αποκαλυφθεί ο βαθιά συστημικός χαρακτήρας του φασισμού, θεσμικού και εξωθεσμικού. Να καταγγελθούν οι παραβιάσεις βασικών δημοκρατικών κανόνων από εκείνους που τους θεσμοθέτησαν, οι ζώνες νόμιμης ανομίας με θύματα μετανάστες και φτωχούς εργαζόμενους, οι τραμπούκοι των ταγμάτων εφόδου και οι φονιάδες της FRONTEX ως δυνάμεις κρούσης ενός ανελέητου ταξικού πολέμου του ευρωπαϊκού κεφαλαίου.

Η άνοδος του φασισμού, όπως και στο Μεσοπόλεμο, πατάει πάνω στην ήττα του εργατικού κινήματος, στην υποχώρηση των συνδικαλιστικών μορφών οργάνωσης και των ταξικών ταυτοτήτων, στη διάλυση ή τον εκφυλισμό των παραδοσιακών κομμάτων και οργανώσεων της Αριστεράς. Άρα η δράση του αντιφασιστικού κινήματος χρειάζεται να προσανατολιστεί στην ανάταξη αυτής της πραγματικότητας, στην ανασυγκρότηση του δημόσιου χώρου, στην οργάνωση των εργαζομένων και των ανέργων, ντόπιων και μεταναστών, στους χώρους δουλειάς και στις γειτονιές, στα σχολεία και στις σχολές, στα γήπεδα και στις πλατείες. Η μάχη ενάντια στο φασισμό είναι πριν από όλα μάχη για τη συλλογική οργάνωση των δυνάμεων της εργασίας, για την ανάκτηση της περηφάνιας των παραγωγών του πλούτου μέσα από την καθημερινή πάλη, για τη συγκρότηση ενός νέου εργατικού διεθνισμού.

- Τα ακροδεξιά κόμματα στην Ευρώπη εμφανίζονται αντισυστημικά, αντιπολιτευτικά, κερδίζουν μέσα στην παραδοσιακή εργατική τάξη. Τι μήνυμα εκπέμπει αυτό για την Αριστερά;

- Η σύνθεση και η εκλογική βάση των ακροδεξιών και νεοφασιστικών κομμάτων είναι διαταξική. Η επιρροή τους σε τμήματα της παραδοσιακής εργατικής τάξης είναι περιορισμένη και εκδηλώνεται εκεί όπου το οργανωμένο εργατικό κίνημα έχει ηττηθεί και υποχωρήσει ή έχει διαλυθεί, όπως π.χ. στα παλιά βιομηχανικά κέντρα που χτυπήθηκαν από την αποβιομηχάνιση. Τα ακροδεξιά κόμματα ασκούν αξιοσημείωτη επιρροή στα κομμάτια της νέας ευέλικτης εργατικής βάρδιας, που εντάχθηκαν στην παραγωγή χωρίς συλλογικές συμβάσεις και δεν είχαν ποτέ την ευκαιρία να εκτεθούν στις ιδέες της Αριστεράς, στις πρακτικές της συλλογικής οργάνωσης. Η βασική αδυναμία της σύγχρονης ευρωπαϊκής Αριστεράς είναι ότι έχει χάσει τη δυνατότητα να τροφοδοτείται και να τροφοδοτεί την κίνηση του κόσμου της δουλειάς. Οι κυρίαρχες εκδοχές της είτε εκφυλίστηκαν σε λογικές διαχείρισης των νεοφιλελεύθερων πολιτικών είτε εγκλωβίστηκαν σε πολιτικές δικαιωμάτων, καταδικάζοντάς τη σε θέση άμυνας και σε διαρκή υποχώρηση. Άρα μια Αριστερά που αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως ανατρεπτικό χρειάζεται να ξεπεράσει ιδεολογικές αγκυλώσεις που οδηγούν σε αναπαραγωγή παρωχημένων πολιτικών ταυτοτήτων ή σε επανάληψη παραδοσιακών πρακτικών δράσης και παρέμβασης, να αντιτάξει στη δικτατορία του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου και τη βαρβαρότητα του ολοκληρωτικού καπιταλισμού τη δημοκρατία και το διεθνισμό των εργατικών αγώνων, τον κομμουνισμό όχι σαν ιδεοληψία και πρόσχημα για περιχαράκωση μα ως την πραγματική κίνηση που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Αν και η Ελλάδα έχει τη θλιβερή πρωτοτυπία ενός ισχυρού νεοφασιστικού κόμματος, στις περισσότερες χώρες της ΕΕ (με πιο emblematicή την περίπτωση της Γαλλίας) έχουν ισχυροποιηθεί πολύ ακροδεξιά, εθνικιστικά κόμματα. Για ποιο λόγο;

- Η ελληνική «πρωτοτυπία» δεν είναι παρά μια ψηφίδα σε ένα τοπίο ανόδου των ακροδεξιών κομμάτων, συχνά απευθείας κληρονόμων του ιστορικού φασισμού. Ασφαλώς η ιδεολογική ταυτότητα του Γαλλικού Εθνικού Μετώπου ή του Αυστριακού Κόμματος της Ελευθερίας είναι πολύ διαφορετική από εκείνη της Χρυσής Αυγής, του ουγγρικού Γιόμπικ ή, ακόμα περισσότερο, του Βρετανικού Κόμματος Ανεξαρτησίας.

Ωστόσο, σε όλες τις περιπτώσεις παρακολουθούμε την εδραίωση ακροδεξιών κομμάτων ως βασικών

ανταγωνιστών των παραδοσιακών αστικών κομμάτων. Μπορούμε άρα να πούμε με μικρά περιθώρια λάθους πως η «μεταπολιτική» κατάσταση της νεοφιλελεύθερης ενιαίας σκέψης αμφισβητείται σήμερα κυρίως από δυνάμεις που εκφράζουν σε διαφορετική δοσολογία ένα συνδυασμό των πιο ακραίων αντιδραστικών, εθνικιστικών, ρατσιστικών, αντιλαϊκών, αντικομμουνιστικών και αντιδημοκρατικών πολιτικών παραδόσεων της Γηραιάς Ηπείρου.

Πρόκειται για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας «κανονικοποίησης» των φασιστικών ιδεών που είχε κοινή μήτρα με την άνοδο του νεοφιλελευθερισμού, τη διεθνή κρίση του καπιταλισμού στη δεκαετία του 1970, αλλά και κοινό εχθρό: το μεταπολεμικό κοινωνικό συμβόλαιο το οποίο βασιζόταν σε πολιτικές πλήρους απασχόλησης, κατοχύρωση των βασικών δημόσιων αγαθών (εκπαίδευση, υγεία, ενέργεια, συγκοινωνία), κοινωνική ασφάλιση και πλήρη πολιτικά δικαιώματα για την εργαζόμενη πλειοψηφία.

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η πτώση των καθεστώτων του «υπαρκτού σοσιαλισμού» σηματοδότησαν μια νέα καμπή, που επιτάχυνε τη διαδικασία επανενσωμάτωσης και νομιμοποίησης των νεοφασιστικών κομμάτων στη Δυτική όπως και στην Ανατολική Ευρώπη. Στις συνθήκες της παρούσας κρίσης η ενίσχυση των ακροδεξιών κομμάτων αποτελεί σύμπτωμα της μακρόχρονης υπονόμησης των παραδοσιακών μηχανισμών δημοκρατικής συμμετοχής και ελέγχου, αλλά και μοχλό για την περαιτέρω αντιδραστική μετάλλαξη των ευρωπαϊκών δημοκρατιών και της ίδιας της ΕΕ.

- Η ΕΕ διαφημίζεται σαν το «κοινό σπίτι των λαών», το οποίο καταργεί τον εθνικισμό κ.λπ. Πώς καταφέρνει το ανάποδο;

- Τα διάφορα σχέδια για πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στόχευαν πράγματι στην υπέρβαση των παλιών εθνικιστικών ιδεολογιών. Στην πράξη ωστόσο η συγκρότηση της ΕΕ ήταν προϊόν της συμμαχίας των πιο δυναμικών τμημάτων του δυτικοευρωπαϊκού κεφαλαίου στη δεκαετία του 1980 και του 1990, στα χρόνια δηλαδή του θριάμβου του νεοφιλελευθερισμού.

Η συγκρότησή της υπηρέτησε καταρχήν την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων και εμπορευμάτων αλλά και ανθρώπων στο βαθμό που μπορούσε να συμπίπτει προς τα κάτω το κόστος της εργασίας. Η διαδικασία λήψης των αποφάσεων περιορίστηκε σε μια γραφειοκρατία σε διαπραγμάτευση με τις ομάδες πίεσης των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων, παρακάμπτοντας τις διαδικασίες πολιτικής συμμετοχής και ελέγχου που ανήκαν στη σφαίρα των επιμέρους εθνικών κρατών. Η ανάγκη να αντεπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό σπρώχνει μεγάλα κομμάτια του ευρωπαϊκού κεφαλαίου στη διάλυση των όποιων κοινωνικών και δημοκρατικών κερτημένων της μεταπολεμικής περιόδου είχαν απομείνει, στηρίζοντας τους μεταλλαγμένους κληρονόμους του ιστορικού φασισμού.

Πηγή: [PRIN](#)